

Till

Högsta förvaltningsdomstolen

ANSÖKAN OM RÄTTSPRÖVNING AV REGERINGSBESLUT
Lag (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut

Sökande: Sakägare enligt bilagd förteckning och
bilagda fullmakter.

Ombud: Advokat Björn Rosengren
Advokatfirman Björn Rosengren
Birger Jarlsgatan 73-75
113 56 Stockholm
08-545 153 50
bjorn.rosengren@barrister.se

Beslut mot vilket
rättsprövning

begärs: Regeringsbeslut av den 20 april 2023,
ärende KN2023/01015, tillåtlighetsprövning
enligt 17 kap Miljöbalken av två nya
farledsavsnitt i farled 511, Landsorts
bredgrund – Södertälje (Igelsta)

Som ombud för sakägarna enligt bilagda fullmakter får jag framföra följande

YRKANDE

Sakägarna yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen upphäver rubricerat
regeringsbeslut.

ADVOKATFIRMAN BJÖRN ROSENGREN

BIRGER JARLSGATAN 73-75 113 56 STOCKHOLM
TELEFON: 08-545 153 50
TELEFAX: 08-10 06 66

GRUND

Regeringen har av nedan angivna skäl brustit i kravet på att redovisa hur den prövat farledens tillåtlighet enligt bestämmelserna i Miljöbalken (MB) 2 kap. I regeringens beslut, sid 12, under rubriken "Ramarna för regeringens prövning", anges helt riktigt att "Vid regeringens prövning av verksamheten ska bestämmelserna i 2-4 kap och 5 kap 3-5 och 18 §§ tillämpas" (min markering). Någon redogörelse för hur regeringen har prövat verksamheten utifrån de allmänna hänsynsreglerna i MB 2 kap. finns dock inte i beslutet. Beslutsskälens visar att regeringen inte gjort och redovisat någon bedömning utifrån dessa hänsynsregler, som bland annat innefattar frågan huruvida farleden uppfyller kravet i MB 2 kap 2 § om kunskap, i MB 2 kap 3 § om skyddsåtgärder, försiktighetsmått och bästa möjliga teknik och kravet i MB 2 kap 6 § på att minst skadliga lokalisering ska väljas. Detta innebär att regeringens beslut strider mot rättsregeln som kräver att prövningsmyndigheten måste redovisa grunderna för sitt beslut. Då det inte är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet, ska beslutet upphävas, enligt Rättsprövningslagen 7 §.

Sakägarna, som innehar fastigheter utmed Lisölandets västkust och därmed via fastighetsägande och/eller via medlemskap i fastighetsägarförening har tillgång till vattenområden för fiske, bad, båtfart och annan rekreation, påverkas i sina civila rättigheter av regeringens beslut. Sakägarna påminner om vikten av att domstolen genom rättsprövning säkerställer att ett regeringsbeslut är lagenligt både materiellt och formellt. I detta avseende erinrar sakägarna om Europadomstolens dom i mål Karin Andersson m.fl. ./.. Sverige, där Sverige fälldes för brott mot rätten till en rättvis rättegång, enligt Europakonventionen artikel 6, på grund av att dåvarande Regeringsrätten inte hade tillförsäkrat sakägarna en rättvis prövning. Domstolen är den yttersta garanten för en rättvis rättegång.

UTVECKLANDE AV TALAN

Vid regeringens prövning av farleder enligt MB 17 kap ska en rad bestämmelser i MB tillämpas och ligga till grund för bedömningen av om farleden kan tillåtas. Detta innefattar bl. a. de allmänna hänsynsreglerna i MB 2 kap, hushållningsbestämmelserna som också anger riksintressen i 3 och 4 kap, reglerna om miljö kvalitetsnormer i MB 5 kap och reglerna om miljöbedömningar i MB 6 kap. Varje enskild rättsregel om miljöskydd som är tillämplig i målet kan ligga till grund för ett avslag av ansökan, om verksamheten inte uppfyller bestämmelsen. En del av dessa rättsregler kan också påverka utformningen av villkoren som uppställs i beslutet. Därför är det nödvändigt att regeringen redogör för hur den prövat ansökan och tillämpat de aktuella bestämmelserna i ärendet. Vidare är det långt ifrån uppenbart att regeringens underlåtenhet att pröva verksamheten utifrån de allmänna hänsynsreglerna i MB 2 kap skulle sakna betydelse för avgörandet.

Det är ett rättsligt krav att regeringen, liksom andra myndigheter, redovisar hur den prövat verksamheten och om och hur den anser att verksamheten uppfyller de rättsliga kraven som miljöbalken uppställer. I sitt beslut redovisar regeringen, förvisso högst summariskt, sin bedömning avseende på riksintressena

ADVOKATFIRMAN BJÖRN ROSENGREN

i MB 3 och 4 kap, skyddade arter och Natura 2000-områden, miljö kvalitetsnormer och buller. Därtill redogörs för prövningen avseende beredningsplaner. Men någon redogörelse för om och hur den provat farleden utifrån MB 2 kap och de allmänna hänsynsreglerna finns alltså inte.

Enligt MB 2 kap 2 § ska alla som bedriver eller avser att bedriva verksamhet eller vidta en åtgärd skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art i avsikt att skydda miljön mot skada eller olägenhet. Att ett genomförande av Landsortsfarleden skulle innebära skador på miljön är notoriskt utifrån en rad utredningar och remissyttranden i målet. Beträffande kunskapen har regeringen förbiset Sjöfartsverkets påstående att farleden i den ansökta delen är olycksdrabbad är felaktigt grundat på oriktig redovisning av fakta.

Enligt MB 2 kap 3 § ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd "utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Av samma lagrum framgår att dessa försiktighetsmått ska vidtas "så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön."

Det är ingen tvekan om tillämpningen av detta stadgande på farleden kan medföra en rad krav på verksamhetens bedrivande och anläggningens utformning. Regeringen har i sitt beslut inte redovisat någon bedömning i detta hänseende.

Enligt MB 2 kap 6 § ska för en verksamhet som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde "väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön."

Det är inte heller någon tvekan om att tillämpningen av detta stadgande på farleden kan medföra en rad krav på verksamhetens lokalisering. Den plats som är ojämförligt mest lämplig med hänsyn till ändamålet är Nynäshamns hamn, där omlastning kan ske till järnväg alternativt mindre fartyg som kan nyttja den befintliga farleden och därtill utan ytterligare omlastning kunna passera in genom Södertälje sluss till mälarhamnarna.

Dessa stadganden betyder något. De är rättsregler och de ställer rättsliga krav på den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan påverka människors hälsa eller miljön. Lokaliseringskravet innebär således att den minst olämpliga platsen ska väljas. Detta får en helt avgörande betydelse för bedömningen av om var en eventuell farled ska placeras. Om det finns andra lämpliga platser, som medför mindre intrång och olägenhet för människors hälsa eller miljön än farled 511 Landsorts Bredgrund-Södertälje, ska tillstånd inte ges till farled 511.

Av MB 2 kap 7 § framgår att de krav som följer av MB 2 kap 2 §, MB 2 kap 3 § och MB 2 kap 6 § gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem.

Detta är alltså rättsregler som regeringen, liksom varje myndighet som prövar verksamhetens tillåtlighet, ska tillämpa. För att kunna bedöma riktigheten och lagligheten i regeringens beslut är det helt nödvändigt att regeringen redovisar hur den har bedömt farleden i ljuset av tillämpliga rättsregler.

För sakägarna och andra är det omöjligt att bedöma hur regeringen prövat farleden och om prövningen därför brutit avseende bestämmelserna i MB 2 kap enligt ovan, då redovisning saknas i dessa hänseenden i beslutet. Denna underlåtenhet är alltså i sig i strid mot rättsregeln om att beslutet ska vara adekvat motiverat.

YRKANDE ENLIGT RÄTTSPRÖVNINGSLAGEN 5 OCH 6 §§

Sakägarna yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen måtte besluta att det överklagade regeringsbeslutet tillsvidare inte skall gälla samt begär sakägarna att muntlig förhandling skall hållas i Högsta förvaltningsdomstolen, vilken med hänsyn till sakens rätta belysning inte är uppenbart obehövlig.

Stockholm den 1 juni 2023

Björn Rosengren